



## SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Haapsalu Linnavalitsus  
hlv@haapsaluv.ee  
Posti 34  
90504, Haapsalu

### JÄRELEVALVE AKT

18.07.2025 nr 5.1-3/18847-1

#### I. ÜLDSÄTTED

- 1.1. Järelevalve teostamise õiguslik alus on sotsiaalhoolekande seaduse (SHS) § 157 lõige 3.
- 1.2. Järelevalve teostamisel kontrolliti Haapsalu Linnavalitsuse tegevust täisealiste sotsiaalseenuste (koduteenus, väljaspool kodu osutatav üldhooldusteenus, tugiisikuteenus, isikliku abistaja teenus, sotsiaaltransporditeenus ja eluruumi tagamise teenus) korraldamisel ja kättesaadavuse tagamisel.
- 1.3. Järelevalve teostamise koht: Haapsalu Linnavalitsus, Posti 34, Haapsalu linn, 90504, Lääne maakond, kontaktid [hlv@haapsaluv.ee](mailto:hlv@haapsaluv.ee) ja üldtelefon +372 472 5300.
- 1.4. Telesilla toimumisaeg oli 05.06.2025.
- 1.5. Järelevalve teostajad Sotsiaalkindlustusameti (SKA) üldosakonna järelevalve talituse peaspetsialistid Ülle Sihver ja Aime Koger.
- 1.6. Järelevalvemenetluses kasutatud meetodid olid tutvumine dokumentide ja registrite andmetega, suuline ja kirjalik küsitlemine ning kogutud tõendite analüüs. Järelevalvemenetluse ajal oli järelevalve teostajatel juurdepääs Sotsiaalseenuste ja -toetuste andmeregistri (STARi) Haapsalu Linnavalitsuse menetlustele.
- 1.7. Järelevalvetoimingutes osalesid Haapsalu Linnavalitsuse aselinnapea Kaja Rootare, sotsiaalnõunik Krista Levina ning hallatava asutuse Haapsalu Hoolekandekeskus direktor Annaliisa Täht ja projektijuht/sotsiaaltöötaja Reet Lumiste.

#### JÄRELEVALVE TULEMUSED

Haapsalu Linnavalitsus on kontrollitud täisealiste sotsiaalseenuste menetlustes sotsiaalseenuste korraldamise kohustust täitnud ja teenuste kättesaadavuse taganud.

**Sotsiaalkindlustusamet lõpetab järelevalvemenetluse.**

## JÄRELEVALVEMENETLUSE KOKKUVÕTE

**3.1. Järelevalvemenetlus algatati** 14.05.2025, mil Haapsalu Linnavalitsusele edastati vastav teade nr 5.1-3/13450-1. Eelmine SKA haldusjärevalve toimus lastekaitse töö kontrollimiseks. Täisealistele korraldatavate sotsiaalteenuste haldusjärevalvet ei ole varem läbi viidud.

Haapsalu linna [elanike arv](#) seisuga 01.01.2025 oli 12 822, neist vanuses 65+ oli 3 457 (ehk 26,96 %). Haapsalu Linnavalitsuse info põhjal olid seisuga 01.05.2025 järelevalve fookuses olevate täisealiste sotsiaalteenuste saajate arvud järgmised: koduteenus – 182; väljaspool kodu osutatav üldhooldusteenus (üldhooldusteenus) – 123; isikliku abistaja teenus - 2; tugiisikuteenus – 6; eluruumi tagamise teenus – 48 peret; sotsiaaltransporditeenus – viie õpilase koolisõit.

Haapsalu Linnavolikogu määrusega 29.11.2024 nr 45 kinnitati [Haapsalu Hoolekandekeskuse põhimäärus](#), mille kohaselt on hallava asutuse ülesanneteks muuhulgas koduteenus, sotsiaaltransporditeenus; väljaspool kodu osutatav üldhooldusteenus (päevahoiuteenus); isikliku abistaja teenuse ja tugiisikuteenus osutamine. Haapsalu Hoolekandekeskus (hoolekandekeskus) viib ellu projekti „Sotsiaalteenuste kvaliteedi tõstmine Haapsalu linnas”, mida kaasrahastatakse Euroopa Liidu struktuurivahenditest. Projekti tegevused toimuvad 01.08.2024 – 31.07.2026.

Keskkonnas [Täiskasvanute sotsiaalhoolekande teenustase](#) antakse Eestimaa omavalitsuste võrdluses aastate 2019-2023 ülevaade. Maksimaalselt hinnatakse omavalitsuste teenuste taset kaheksa punktiga. Haapsalu linnas oli lähiaastatel hinneteks 3-5-5-5-5. 2023.aastal oli maksimaalne hinne 8 punkti vaid Kadrina vallas ja Tartu linnas.

### 3.2. SHSis sätestatud nõuete täitmine

#### 3.2.1. Nõuded sotsiaalhoolekandes töötavale sotsiaaltöötajale

Haapsalu Linnavalitsuse sotsiaalosakonnas on täisealiste sotsiaalteenuste korraldamisega seotud neli vahetult sotsiaalvaldkonna abilinnapeale alluvat teenistajat (sotsiaalnõunik ja kolm sotsiaaltöö spetsialisti). Krista Levina on omandanud rakenduskõrghariduse (sotsiaalpedagoog), Marju Kure kutsekõrghariduse (sotsiaaltöö), Triinu-Liis Reinesberg ja Silja Inalhan omavad sotsiaalteaduse bakalaureuse kraadi (sotsiaaltöö).

Järelevalve toimingute alguses kodulehel avalikustatud [ametijuhendites](#) on erialane kõrgharidus nõutav vaid 05.05.2025 kinnitatud sotsiaaltöö spetsialisti ametijuhendis.

SHS § 4 punkt 3 kohaselt on sotsiaaltöötaja sotsiaalhoolekandes töötav vastava erialase ettevalmistusega kõrgharidusega isik. Tulenevalt SHS § 16<sup>1</sup> võib kohaliku omavalitsuse üksus sotsiaaltöötajana ametisse nimetada isiku, kellele on kutseseaduse alusel välja antud sotsiaaltöötaja kutse või kellel on riiklikult tunnustatud kõrgharidus sotsiaaltöös või sellele vastav kvalifikatsioon. Nimetatud säte jõustus 08.05.2022 ning sotsiaaltöötajale täpsemate tingimuste seadmisel anti neile sotsiaaltöötajatele, kellel puudub erialane kõrgharidus või sellele vastav kvalifikatsioon või sotsiaaltöötaja kutse, nõuetele vastava kvalifikatsiooni omandamiseks üleminekuaeg kuni 01.07.2026. SHSi enne 08.05.2022 kehtinud regulatsiooni kohaselt võis sotsiaaltöötajana töötada mistahes kõrgharidusega inimene, kui tal oli lisaks erialane ettevalmistus.

SKA seisukoht: Järelevalvetoimingute ajal vastasid ametisse nimetatud sotsiaaltöötajad kehtivatele nõuetele. SHSi enne 08.05.2022 kehtinud regulatsiooni kohaselt võis sotsiaaltöötajana töötada mistahes kõrgharidusega inimene, kui tal oli lisaks erialane ettevalmistus.

#### 3.2.2. Sotsiaalhoolekandelise abi andmise kord

SHS § 14 lõige 1 kehtestab kohaliku omavalitsuse üksuse kohustuse võtta vastu sotsiaalhoolekandelise abi andmise kord, mis peab sisaldama vähemalt sotsiaalteenuste ja -toetuste kirjeldust ja rahastamist ning nende taotlemise tingimusi ja korda.

Haapsalu Linnavolikogu võttis 28.03.2021 vastu määruse nr 84 [Sotsiaalteenuste osutamise üldine kord](#) (määrus) sätestamaks sotsiaalteenuste võimaldamise üldist korda (sotsiaalteenuste loetelu, osutamise üldised tingimused jms). Tulenevalt määruse § 1 lõikest 2 kehtestatakse sotsiaalteenuste osutamise tingimused, kinnitatakse teenuste hinnad ja teenuste omaosaluse hüvitamise korrad linnavalitsuse määrustega.

Haapsalu Linnavalitsuse on vastu võtnud järgmised järelevalve fookuses olevate täisealiste sotsiaalteenuste osutamist reguleerivad määrused: [Tugiisikuteenuse](#) osutamise kord; [Isikliku abistaja](#) teenuse osutamise kord; [Sotsiaaltransporditeenuse](#) osutamise kord Haapsalu linnas; [Koduteenuse](#) osutamise kord (koduteenuse kord) ning Väljaspool kodu osutatava [Üldhooldusteenuse](#) kord (üldhooldusteenuse kord). Linnavalitsuse eluasemekomisjoni töö lähtub [Munitsipaalaluruumide valdamise, kasutamise ja käsutamise korrast](#).

Haapsalu Linnavalitsuse [sotsiaalkomisjoni](#) põhimääruse kohaselt hindab komisjon laekunud avalduste lahendamisel avalduse põhjendatust, komisjonile teada olevat faktilist tõendusmaterjali ja muid juhtumiga seotud asjaolusid. Sotsiaalkomisjoni töövormiks on koosolek, mis toimub mitte harvem, kui kord kuus. Erandkorras võib komisjoni läbi viia elektroonilises vormis. Viimati muudeti sotsiaalkomisjoni koosseisu 21.05.2025 linnavalitsuse korraldusega. Komisjoni esimees on aselinnapea.

SKA seisukoht: SHS § 14 lõikes 1 sätestatud nõue on täidetud.

### **3.2.3. Teenuse taotlemine ja abivajaduse hindamine**

Tulenevalt SHS § 12 arvestatakse sotsiaalteenuste osutamisel, sotsiaaltoetuste ja muu abi andmisel isiku tahet (suulist või kirjalikku). Haldusmenetluse seaduse (HMS) § 14 lõige 2 kohustab haldusorganit protokollima suuliselt esitatud taotlus. Sotsiaalnõuniku seletuse kohaselt registreerib ametnik suulise pöördumise STARis. Peamine on info abivajaduse kohta, teataja võib olla ka naaber või perearst.

Kirjalikud pöördumised registreeritakse linnavalitsuse dokumendihaldussüsteemis Amphora. Linnavalitsuse vastavad määrused sätestavad taotluste esitamist. Näiteks üldhooldusteenuse korra § 7 lõike 1 kohaselt esitab teenuse taotleja või tema esindaja linnavalitsusele või hoolekandekeskusele kirjaliku või suulise taotluse. Üldhoolduse menetluses 25277284844 on pöördumisena lisatud poja e-kiri.

Kodulehel on leitavad osad sotsiaalteenuste (isikliku abistaja teenus) ja sotsiaaltoetuste [vormid](#). Näited kasutatud vormidest: Isikliku abistaja teenuse taotlus (25278557505), Avaldus eluruumi üürimist taotleva isikuna arvelevõtmiseks (25278956504), Üldhooldusteenuse osalise rahastamise avaldus (25276875527). Isiklik abistaja vorm on põhjalik, lisaks taotleja (või tema esindaja) andmetele antakse ülevaade kliendi iseseisvast toimetulekust ja taustaandmetest (nt milliseid teenuseid veel kasutab).

Haldusmenetluse seaduse (HMS) § 14 lõige 1 kohaselt algab haldusmenetluse haldusorganile vabas vormis avalduse (taotluse) esitamisega. Kui isiku pöördumise aega ei ole võimalik kindlaks teha, siis ei saa anda ka hinnangut kas järgiti sotsiaalseadustiku üldosa seaduse (SÜS) § 25 lõikes 1 sätestatud hüvitise andmise kümne tööpäeva pikkust tähtaega.

Tulenevalt SHS § 15 lõikest 1 tuleb kohaliku omavalitsuse üksusel (KOVil) välja selgitada abi saamiseks pöördunud inimese abivajadus ja sellele vastava abi ulatus ning korraldada abi osutamine või aidata abi saamiseks vajalikes tegevustes.

Sotsiaalnõuniku 2018. aastal kinnitatud [ametijuhendi](#) kohaselt on tema tööülesannete hulgas teenuste vajaduse väljaselgitamine, teenuste/tegevuste dokumenteerimine ja hindamine, teenuste korraldamine ja osutamine jms. Sotsiaaltöö spetsialistide ülesannete hulgas on samuti „kliendi abi vajaduste hindamine“ ning teenuste korraldamine ja osutamine.

Määruse § 5 lõige 2 sõnastus järgib nimetatud kohustust: „Sotsiaalteenuse määramiseks või sotsiaalteenuse rahaliseks hüvitamiseks hindab linnavalitsuse vastav ametnik taotluse

põhjendatust ja taotlusele lisatud dokumente. Vajadusel viiakse läbi taotleja kodukülastus või hangitakse muul viisil täiendavat informatsiooni isikule sobivaima teenuse väljaselgitamiseks“.

Koduteenuse määrase § 5 lõike 2 kohaselt eelneb koduteenuse määramisele taotleja abivajaduse hindamine. Abivajaduse hindamiseks külastatakse teenuse taotlejat tema kodus vähemalt kahe nädala jooksul peale taotluse esitamist ja hinnatakse isiku abivajadust hindamisinstrumendi abil. Sõnastusest ei ole selgelt arusaadav kas ülesannet täidab ametnik. Koduteenuse korras on abivajaduse hindamise tähtaeg (vähemalt kahe nädala jooksul peale taotluse esitamist), mille järgimisel on keerukas täita SÜS § 25 lõikest 1 tulenevat kohustust otsustada hüvitise andmine kümne tööpäeva jooksul.

Üldhoolduse määrase § 7 lõikes 3 on selgem sõnastus, mille kohaselt algatab teenuse määramise sotsiaalvaldkonna ametnik või sotsiaaltöötaja, kes hindab taotletava teenuse vajadust hindamisinstrumendi abil.

Tulenevalt isikliku abistaja määrase § 5 lõikest 3 ja tugiisiku teenuse määrase § 5 lõikest 3 on abivajaduse hindamise kohustus vaid sotsiaalvaldkonna ametnikul. Näiteks isikliku abistaja teenuse menetluses 25278248646 hindas ametnik kõrvalabi vajadust 08.05.2025 ja hindamise läbiviimine on kajastatud korralduses („08.05.2025 teostatud kodukülastusel selgus, et XX-I on kaks isikliku abistaja kandidaati, kes saavad teda vajadusel ja võimalusel kordamööda abistada“). Tugiisikuteenuse menetluses 25278249000 hindas abivajadust sama ametnik 14.05.2025 ja hindamistulemuste põhjal võttis linnavalitsus 15.05.2025 vastu korralduse.

Linnavalitsuse ametnikud on abivajaduse hindamisi läbi viinud ka üldhooldusteenuse menetluses. Näiteks menetluses 25277285307 osalesid sotsiaalnõunik ja sotsiaaltöö spetsialist ning menetluses 25277143988 olid hindajateks kaks sotsiaaltöö spetsialisti.

Üldhooldusteenuse menetluste juurde lisatud hindamisdokumentidest nähtub, et valimisse saanud menetlustes andis enamusel juhtudel hinnangu hoolekandekeskuse töötaja (hooldusjuht). Näiteks 25276875527, 24271726283, 25276012240 ja 25277284844. STARi koduteenuse menetluste hindamisdokumendid (näiteks 25276325485, 25277512046 ja 25276064105) on koostanud samuti hoolekandekeskuse töötaja. Hoolekandekeskuse põhimääruse § 2 lõige 2 sätestab asutuse ülesanded (eelkõige osutada hoolekandeteenuseid), ülesannete hulgas ei ole/ saa olla SHS § 15 tulenevat abivajaduse hindamise kohustust.

Abi saamiseks pöördunud isiku abivajaduse hindamine on KOVi kohustus, mida ei saa delegeerida eraõiguslikule juriidilisele või füüsilisele isikule, vallavalitsuse hallatavale asutusele või teise kohaliku omavalitsuse üksuse ametiasutusele. Avaliku teenistuse seaduse (ATS) § 6 lõike 1 kohaselt tuleb ametiasutuse all mõista riigi või KOV üksuse eelarvest finantseeritavat asutust, mille ülesandeks on avaliku võimu teostamine. Avalikku võimu teostab tulenevalt ATS § 7 lõikest 2 ametnik. Vastavat ATS § 7 lõikele 1 on ametnikuks isik, kes on riigi või KOV üksusega avalik-õiguslikus teenistus- ja usaldussuhtes. KOV saab pädevusse antud küsimuste üle otsustamise delegeerida vaid isikutele, kes saab ATS mõttes teostada avalikku võimu.

Hindamisdokumendina on kasutusel määruste lisadena kinnitatud „Hindamisinstrument hooldusvajaduse ja sotsiaalteenuse määramiseks“. SHS § 18 lõige 1 näeb ette korduvhindamise juhtudel kui teenusesaaja kõrvalabi vajadus võib teenuse osutamise perioodil tervises seisundi või elukeskkonna muutuste tõttu väheneda või suurened. Koduteenuse menetluses 25278147229 on 03.05.2022 täidetud põhjalik hindamisdokument, muutunud abivajadusel on vormi lõppu kantud täiendavaid lauseid (3.10.2024 ja 05.05.2025). Lisainfot ei saa pidada terviklikuks lähenemiseks, mille põhjal otsustada teenuse muutunud mahu ja sageduse üle. Hoolekandekeskuse direktori seletuse kohaselt otsitakse võimalusi, kuidas saaks abivajaduse juhtumikirjeldusi koostada kiiresti jms.

Täisealiste sotsiaalteenuseid korraldavate ametnike ametijuhendites on STARi kasutamise tööülesanne kirjeldatud erineva täpsusega. 2018.aastal kinnitatud ametijuhendites on „riiklike statistiliste aruannete koostamine ja esitamine“, 2022. aastal kinnitatud juhendis „andmete kogumine ja arvestuse pidamine osutatud sotsiaalteenuste ja -toetuste ning nende saajate kohta“ ning 2025. aastal kinnitatud ametijuhendis „Sotsiaalregistri (STAR) haldamine“.

SHSis on osade sotsiaalteenuste andmete STARi kandmise tähtaega pikendatud. Haapsalu Linnavalitsuse sotsiaalosakonna täisealiste sotsiaalteenuste osutamist korraldavad ametnikud on alustanud STARi [Sotsiaalteenuste ja -toetuste põhimääruse](#) § 8 lõige 1 punktides 8, 11 ja 12 sätestatud andmete sisestamist.

Näiteks üldhoolduse menetlus (nimetusega „hooldekodusse suunamine“) 25277284844 avati avalduse esitamisega samal päeval (25.03.2025), 03.03.2025 toimunud abivajaduse hindamise dokument lisati 31.03.2025 ja korraldused järelevalvetoimingute ajal.

Haldusmenetluse seaduse § 6 kohustab ametnikke kasutama uurimispõhimõtet ja vajadusel hankima lisainfot. STARi menetlustest ei nähtu, et ametnikud järgivad uurimispõhimõtet ja teevad STARis erinevaid päringuid Rahvastikuregistrisse, SKAle, Tervisekassale jt

SKA seisukoht: Kontrollitud menetlustes on toimunud abivajaduse hindamisi, mille kohta koostatud dokumentidest ei nähtu ametniku osalemine. Oluline on analüüsida kas seni kasutusel olev hindamisdokument vajab muutmist.

### **3.2.4. Koduteenuse korraldus**

S-veebi 2024. aasta kohta koostatud koduteenuse aruandest nähtub, et aasta jooksul sai tasuta koduteenust 258 isikut. Rahastamine toimus nii eelarvelistest (193 108) kui ka projekti (15 011.30) vahenditest. Keskmised kulutused ühe teenustunni kohta olid 11.70.

Kodulehel on leitav [koduteenuse](#) kirjeldus, otsetee koduteenuse korra Riigi Teatajas avaldatud teksti ja teenuse osutaja kodulehele. Sotsiaalosakonna ametnike kontakte lisatud ei ole. Lugeja leiab info hoolekandekeskuses ajavahemikul 01.08.2024 – 31.07.2026 käimasoleva projekti kohta.

#### Haldusotsus

SHS § 18 lõige 2 kohaselt koostab KOV koostöös teenust saava isiku ja teenuseosutajaga teenuse osutamise [haldusakti või halduslepingu](#), määrates selles muu hulgas kindlaks kõrvalabi vajaduse määra tulenevad toimingud, mis tagavad isiku iseseisva toimetuleku kodustes tingimustes. Haapsalu Linnavalitsuses on haldusaktiks linnavalitsuse korraldus, millega kinnitatakse varem sotsiaalkomisjoni poolt vastu võetud otsus.

[Koduteenuse osutamise kord](#) kirjeldab teenuse sisu, mis arvestab sotsiaalkaitseministri määrusega nr 40 „Nõuded koduteenusele“ (osutatavad koduabiteenused ja isikuabiteenused). Muuhulgas arvestatakse, et koduteenuse osutamine ei ohusta sotsiaalhooldaja ja teenuse saaja elu ja tervist (§ 4 lõige 8). Tulenevalt § 8 lõikest 2 osutatakse koduteenust üldjuhul tasuta.

Koduteenuse korra § 5 lõike 4 kohaselt esitatakse teenuse taotlus koos hindamiste tulemustega, täiendavate dokumentidega ja hindaja ettepanekuga sotsiaalkomisjonile. Kontrollitud menetlustes oli komisjon koduteenuse otsuste õiguslike alustena nimetatud SHS § 17, § 18 ja § 19, Haapsalu Linnavalitsuse 05.05.2021. määrust nr 3 „Koduteenuse osutamise kord“, kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lg 1, § 30 lg 1 p 2, Haapsalu linna põhimääruse § 46 lg 1 p 2. Protokollilise otsuse lõppu kantakse lause „Sotsiaalkomisjoni otsusega mittenõustumisel on taotlejal õigus esitada vaie 30 päeva jooksul haldusmenetluse seaduses sätestatud korras Haapsalu Linnavalitsusele. Järelevalvetoimingute ajal saadud seletuse kohaselt saavad taotlejad linnavalitsuse korralduse (millel vaidlustamisviide puudub), komisjoni otsuseid (koos vaidlustamisviitega) ei saadeta.

Näide taotluse menetlemise tähtaja ja STARis kajastamise kohta [projekti kaudu](#) rahastatud teenusesaaja osas. Tulenevalt sotsiaalkomisjoni 10.05.2024 protokollist esitas hoolekandekeskus 08.05.2023 sotsiaalosakonnale taotluse paludes suunata projekti „Hoolduskoormusega inimese toetamine Haapsalu linnas“ Ü.K. Komisjon otsustas suunata koduteenusele tagasiulatuvalt alates 18.04.2024. STARis avati 09.05.2024 menetlus 24270943040 nimetusega „Muu probleem“, dokumendid ja määratud abinõu kanded puuduvad.

Tulenevalt koduteenuse korra § 6 lähtutakse koduteenuse mahu ja sageduse määramisel teenusesaaja abivajadusest. Lisatud näites lähtutakse mahu ja sageduse määramisel abivajaduse hindamise tulemustest. Samas ei ole ametnik abivajaduse hindamisel osalenud ja korralduses kinnitatakse vääralt sageduseks üks kord nädalas.

Menetluse 25276325485 dokumentide põhjal toimus 27.01.2025 kõrvalabi vajaduse hindamine, hindajaks ei ole ametnik, vaid hoolekandekeskuse hooldusjuht. Tema hinnang/ kommentaar: „Minimaalne kõrvalabi vajadus olemas. Tagatakse teenusega supiköök“.

Sotsiaalhoolekande komisjoni protokoll ei ole lisatud, kuid linnavalitsuse 12.02.2025 korralduse nr 120 kohaselt suunatakse L.T hoolekandekeskuse eelarvelisele koduhooldusteenusele üks kord nädalas tagasiulatuvalt alates 27.01.2025. Korraldus volitab hoolekandekeskuse direktorit koduteenuse lepingut allkirjastama.

Lepingu 2-2.1/ 25/12 nimetab lähtumise linnavalitsuse 12.02.2025 korraldusest nr 120 ja punkti 3.1. kohaselt jõustub allakirjutamise momendist (korralduse kohaselt tagasiulatuvalt 27.01.2025) ja kehtib tähtajatult. Lepingu lisa Hoolduskava on täidetud sooja toidu koju toomise kohta kolmel päeval nädalas (korralduses on maht üks kord nädalas“).

Esimesed koduteenuse menetlused avati STARis 02.10.2020, menetlusdokumentidena on enamasti lisatud hindamisinstrument.

### Koduteenuse osutamine

Koduteenuse osutajaks on hoolekandekeskus, mille koosseisu kuuluvad sotsiaalhooldajad lähtuvad teenuse osutamisel koduteenuse korrast, töölepingust ja tööjuhendist, sotsiaalala töötaja eetikakoodeksist, teenuse osutaja töökorralduse reeglitest, koduteenuste osutamise lepingust ja hoolduskavast ning otsese juhi seadusjärgsetest korraldustest .

SHS § 19 sätestab nõuded koduteenust vahetult osutavale isikule. Teenust ei tohi vahetult osutada isik, kelle karistatus tahtlikult toimepandud kuriteo eest võib ohtu seada teenust saama õigustatud isiku elu, tervise ja vara.

Hoolekandekeskus direktor edastas 17.05.2025 Registrite ja Infosüsteemide Keskusele taotluse, millega soovis kontrollida 49 töötaja osas kas isikul on mõistetud kriminaalkaristus. Teenuse osutamist takistavad asjaolud töötajatel puudusid.

SKA seisukoht: Järgitud on SHS § 19 nõuet

Teised koduteenuse osutajate tööle võtmise nõuded võib kehtestada tööandja. SKA koostatud koduteenuse juhendis soovitatakse, et koduteenust osutav isik on hooldustöötajale vastava erialase ettevalmistusega. Linnavalitsuse kirjalikust vastusest nähtub, et viimase kuue aasta jooksul on töötajaid suunatud hooldustöötajate kutseõppesse. S-veebis 2024.aasta kohta koostatud aruandes kohaselt oli 2024.aastal tööl 14 töötajat, kellest pooled olid läbinud erialase väljaõppe.

Hoolekandekeskuse direktori seletuse ja tema ajakirjas Sotsiaaltöö ilmunud artikli Haapsalus on koduteenus palju arenenud ja vajab palju veel arendamist põhjal saab kinnitada, et koduteenuse osutamine on ladusalt korraldatud ja pidevas arengus. Koduteenusega pakutakse ennetavat järelevalvet ja võimaldatakse teenus ka nädalalõppudel ja õhtutundidel. Töö on korraldatud tarkvaralahendus Fleet Complete kaudu alates 2019.aastast. Hoolekandekeskuses on töötajate iga-aastased arenguveestlused, teenuse osutamise probleemidest teavitatakse hooldusjuhti kohe, kui need on ilmnunud jms. Viimati uuendati sotsiaalhooldaja tööjuhendit 01.11.2024.

Koduteenuse kvaliteedijuhis nimetab kvaliteedi tagamise näitajana ka teenuse osutamise tulemuste ja mõju regulaarse hindamise. Tagasiside vorm on leitav koduteenuse korra lisana. Kirjalike ja suuliste kaebuste ja ettepanekutega saab pöörduda otse hooldusjuhi või direktori poole, samuti edastada kodulehe kaudu.

SKA seisukoht: Haapsalu Linnavalitsuse poolt on koduteenus abivajajale korraldatud ja kättesaadav.



### 3.2.5. Üldhooldusteenuse korraldus

[Kodulehel](#) on leitav teenuse kirjeldus, info taotlemise ja rahastamise kohta. Samuti on otseteed Haapsalule lähemate hooldekodude veebilehtedele. Korraldava ametniku kontakte pole lisatud.

#### KOV-i võimalus määrata hoolduskulu piirmäär

SHS § 22<sup>1</sup> lõike 3 kohaselt võib kohaliku omavalitsuse üksus kehtestada hoolduskomponendi kulude tasumise piirmäära. Tulenevalt Haapsalu Linnavalikogu 28.04 2023 otsusest nr 98 volitati linnavalitsust kehtestama piirmäär. Kodulehel on avalikustatud piirmäära summa (600.- eurot).

SHS seletuskirja kohaselt saab KOV piirmäära kehtestamisel aluseks võtta koostööpartnerite või haldusterritooriumil või koostööpiirkondades tegutsevate ööpäevaringse üldhooldusteenuse pakkujate hinnataseme. Kehtestatud hoolduskulude tasumise piirmäär ei pea katma kvalifitseeritud hooldustöötajate kulusid iga teenuseosutaja juures, vaid see peab kindlustama inimesele teenuse tegeliku kättesaadavuse selliselt, et tal on võimalus valida vähemalt mõne teenuseosutaja vahel. KOV-i poolt kehtestatud piirmäär ei ole takistuseks hooldekodukoha leidmisel, kuid võib olla ebapiisav kõigis hooldekodudes hoolduskulude katmiseks ja tuleb arvestada täiendava tasumisega.

Haapsalule lähemal asuvatest üldhooldusteenuse osutajatest on SA Läänemaa Haigla koosseisu kuuluvas hooldekodus alates 01.05.2025 hoolduskulu 790 eurot kuus ning Oru ja Risti hooldekodudes 575 eurot.

Aselinnapea seletuse kohaselt tuli linnavalitsusel 2023. aasta üldhooldusteenuse eelarvet täiendada summas ca 200 000 eurot, järgnevatel aastatel on suureneva kuluga varem arvestatud. 2025.aastal on olnud senini 25 uut üldhooldusteenuse rahastamise korraldust. Lisaks on teenuseosutajatega kokkulepe, et linnavalitsus tasub eritransporditeenuse (raamitransport) osutamise eest.

#### Haldusotsus

Üldhoolduse määruse § 7 reguleerib teenuse taotlemist ja teenusele määramist. Määruse lisadeks on hindamisinstrumendi ja tagasiside vormid. Lõike 4 kohaselt esitab sotsiaalvaldkonna ametnik sotsiaalkomisjonile teenuse taotluse koos hindamise tulemuste, täiendavate dokumentidega ja omapoolse ettepanekuga. Sotsiaalnõuniku ametijuhendis on nimetatud tööülesanne puudega isikutele ja eakatele sobiva hoolekandelise abi osutamine ja teenuste osutamise koordineerimine ning sotsiaaltöö spetsialisti tööülesannete seas on teenuste korraldamine ja osutamine.

Määruse § 7 lõikes 5 nimetatud sotsiaalkomisjoni otsuse vastuvõtmise tähtaeg (30 tööpäeva) ei ole kooskõlas SÜS § 25 lõike 1 nõudega, mille kohaselt on hüvitise andja kohustus otsus vastu võtta kümne tööpäeva jooksul.

Menetluste 25278147229 ja 25278147425 juurde lisatud dokumentidest nähtub, et taotluse koduteenusele suunamiseks koostas hoolekandekeskus. Direktori seletuse kohaselt on taotlused koostatud nende asutusele võetud telefonikõnede (suuliste pöördumiste) alusel.

Tulenevalt SHS § 15 lõikest 1 tuleb kohaliku omavalitsuse üksusel (KOVil) välja selgitada abi saamiseks pöördunud inimese abivajadus ja sellele vastava abi ulatus ning korraldada abi osutamine või aidata abi saamiseks vajalikes tegevustes.

Määruse § 5 lõige 2 sõnastus järgib nimetatud kohustust: „Sotsiaalteenuse määramiseks või sotsiaalteenuse rahaliseks hüvitamiseks hindab linnavalitsuse vastav ametnik taotluse põhjendatust ja taotlusele lisatud dokumente. Vajadusel viiakse läbi taotleja kodukülastus või hangitakse muul viisil täiendavat informatsiooni isikule sobivaima teenuse väljaselgitamiseks“.

Koduteenuse määruse § 5 lõike 2 kohaselt eelneb koduteenuse määramisele taotleja abivajaduse hindamine. Abivajaduse hindamiseks külastatakse teenuse taotlejat tema kodus vähemalt kahe nädala jooksul peale taotluse esitamist ja hinnatakse isiku abivajadust hindamisinstrumendi abil. Sõnastusest ei ole selgelt arusaadav kas ülesannet täidab ametnik.

Üldhoolduse määruse § 7 lõikes 3 on selgem sõnastus, mille kohaselt algatab teenuse määramise sotsiaalvaldkonna ametnik või sotsiaaltöötaja, kes hindab taotletava teenuse vajadust hindamisinstrumenti abil.

Linnavalitsuse ametnikud on abivajaduse hindamisi läbi viinud, näiteks üldhooldusteenuse menetluses 25277285307 osalesid sotsiaalnõunik ja sotsiaaltöö spetsialist. Samuti üldhoolduse menetluses 25277143988 olid hindajateks kaks sotsiaaltöö spetsialisti.

Tulenevalt isikliku abistaja määruse § 5 lõikest 3 ja tugiisiku teenuse määruse § 5 lõikest 3 on abivajaduse hindamise kohustus vaid sotsiaalvaldkonna ametnikul. Näiteks isikliku abistaja teenuse menetluses 25278248646 hindas ametnik kõrvalabi vajadust 08.05.2025 ja hindamise läbiviimine on kajastatud korralduses („08.05.2025 teostatud kodukülastusel selgus, et XX-I on kaks isikliku abistaja kandidaati, kes saavad teda vajadusel ja võimalusel kordamööda abistada“). Tugiisikuteenuse menetluses 25278249000 hindas abivajadust sama ametnik 14.05.2025 ja hindamistulemuste põhjal võttis linnavalitsus 15.05.2025 vastu korralduse.

Üldhooldusteenuse menetluste juurde lisatud hindamisdokumentidest nähtub, et valimisse saanud menetlustes andis enamusel juhtudel hinnangu hoolekandekeskuse töötaja (hooldusjuht). Näiteks 25276875527, 24271726283, 25276012240 ja 25277284844. STARi koduteenuse menetluste hindamisdokumendid (näiteks 25276325485, 25277512046 ja 25276064105) on koostanud samuti hoolekandekeskuse töötaja. Hoolekandekeskuse põhimääruse § 2 lõige 2 sätestab asutuse ülesanded (eelkõige osutada hoolekandeteenuseid), ülesannete hulgas ei ole/ saa olla SHS § 15 tulenevat abivajaduse hindamise kohustust.

Abi saamiseks pöördunud isiku abivajaduse hindamine on KOVi kohustus, mida ei saa delegeerida eraõiguslikule juriidilisele või füüsilisele isikule, vallavalitsuse hallatavale asutusele või teise kohaliku omavalitsuse üksuse ametiasutusele. Avaliku teenistuse seaduse (ATS) § 6 lõike 1 kohaselt tuleb ametiasutuse all mõista riigi või KOV üksuse eelarvest finantseeritavat asutust, mille ülesandeks on avaliku võimu teostamine. Avalikku võimu teostab tulenevalt ATS § 7 lõikest 2 ametnik. Vastavat ATS § 7 lõikele 1 on ametnikuks isik, kes on riigi või KOV üksusega avalik-õiguslikus teenistus- ja usaldussuhtes. KOV saab pädevusse antud küsimuste üle otsustamise delegeerida vaid isikutele, kes saab ATS mõttes teostada avalikku võimu.

Hindamisdokumendina on kasutusel määruste lisadena kinnitatud „Hindamisinstrument hooldusvajaduse ja sotsiaalteenuse määramiseks“. SHS § 18 lõige 1 näeb ette korduvhindamise juhtudel kui teenusesaaja kõrvalabi vajadus võib teenuse osutamise perioodil tervises seisundi või elukeskkonna muutuste tõttu väheneda või suurened. Koduteenuse menetluses 25278147229 on 03.05.2022 täidetud põhjalik hindamisdokument, muutunud abivajadusel on vormi lõppu kantud täiendavaid lauseid (3.10.2024 ja 05.05.2025). Lisainfot ei saa pidada isiku terviklikuks abivajaduse hindamiseks. Sotsiaalosakonnal on analüüsida kas seni kasutusel olev hindamisdokument vajab muutmist. Hoolekandekeskuse direktori seletuse kohaselt otsitakse võimalusi, kuidas saaks abivajaduse juhtumikirjeldusi koostada kiiresti jms.

Täisealiste sotsiaalteenuseid korraldavate ametnike ametijuhendites on STARi kasutamise tööülesanne kirjeldatud erineva täpsusega. 2018.aastal kinnitatud ametijuhendites on „riiklike statistiliste aruannete koostamine ja esitamine“, 2022. aastal kinnitatud juhendis „andmete kogumine ja arvestuse pidamine osutatud sotsiaalteenuste ja -toetuste ning nende saajate kohta“ ning 2025. aastal kinnitatud ametijuhendis „Sotsiaalregistri (STAR) haldamine“.

SHSis on osade sotsiaalteenuste andmete STARi kandmise tähtaega pikendatud. Haapsalu Linnavalitsuse sotsiaalosakonna täisealiste sotsiaalteenuste osutamist korraldavad ametnikud on alustanud STARi [Sotsiaalteenuste ja -toetuste põhimääruse](#) § 8 lõige 1 punktides 8, 11 ja 12 sätestatud andmete sisestamist.

Näiteks üldhoolduse menetlus (nimetusega „hoolekodusse suunamine“) 25277284844 avati avalduse esitamisega samal päeval (25.03.2025), 03.03.2025 toimunud abivajaduse hindamise dokument lisati 31.03.2025 ja korraldused järelevalvetoimingute ajal.



Haldusmenetluse seaduse § 6 kohustab ametnikke kasutama uurimispõhimõtet ja vajadusel hankima lisainfot. STARi menetlustest ei nähtu, et ametnikud järgivad uurimispõhimõtet ja teevad STARis erinevaid päringuid Rahvastikuregistrisse, SKAle, Tervisekassale jt

SKA seisukoht: Kontrollitud menetlustes on abivajadus välja selgitatud ja hindamisdokument lisatud menetlusedokumentide hulka.

### **3.2.4. Koduteenuse korraldus**

S-veebi 2024. aasta kohta koostatud koduteenuse aruandest nähtub, et aasta jooksul sai tasuta koduteenust 258 isikut. Teenuse osutamise rahastamine toimus nii eelarvelistest (193 108) kui ka projekti (15 011.30) vahenditest. Keskmised kulutused ühe teenustunni kohta olid 11.70. Esimesed koduteenuse menetlused avati STARis 02.10.2020, menetlusedokumentidena on enamasti lisatud hindamisinstrument.

Kodulehel on leitav [koduteenuse](#) kirjeldus, otsetee koduteenuse korra Riigi Teatajas avaldatud teksti ja teenuse osutaja kodulehele. Sotsiaalosakonna ametnike kontakte lisatud ei ole. Lugeja leiab info hoolekandekeskuses ajavahemikul 01.08.2024 – 31.07.2026 käimasoleva projekti kohta.

#### Koduteenuse määramine

SHS § 18 lõige 2 kohaselt koostab KOV koostöös teenust saava isiku ja teenuseosutajaga teenuse osutamise haldusakti või halduslepingu, määrates selles muu hulgas kindlaks kõrvalabi vajaduse määra tulenevad toimingud, mis tagavad isiku iseseisva toimetuleku kodustes tingimustes.

[Koduteenuse osutamise kord](#) (koduteenuse kord) kirjeldab teenuse sisu, mis arvestab sotsiaalkaitseministri määrusega nr 40 „Nõuded koduteenusele“ (osutatavad koduabiteenused ja isikuabiteenused). Tulenevalt § 8 lõikest 2 osutatakse koduteenust üldjuhul tasuta. Muuhulgas sätestatakse, et koduteenuse osutamine ei ohusta sotsiaalhooldaja ja teenuse saaja elu ja tervist (§ 4 lõige 8).

Sotsiaalnõuniku 2018. aastal kinnitatud [ametijuhendi](#) kohaselt on tema tööülesannete hulgas teenuste vajaduse väljaselgitamine, teenuste/tegevuste dokumenteerimine ja hindamine, teenuste korraldamine ja osutamine jms. Sotsiaaltöö spetsialistide ülesannete hulgas on samuti „kliendi abi vajaduste hindamine“ ning teenuste korraldamine ja osutamine.

Koduteenuse korra § 5 lõike 4 kohaselt esitatakse teenuse taotlus koos hindamiste tulemustega, täiendavate dokumentidega ja hindaja ettepanekuga sotsiaalkomisjonile. Koduteenuse korras on abivajaduse hindamise tähtaeg (vähemalt kahe nädala jooksul peale taotluse esitamist), mille järgimisel on keerukas täita SÜS § 25 lõikest 1 tulenevat kohustust otsustada hüvitise andmine kümne tööpäeva jooksul.

Sotsiaalkomisjoni töövormiks on koosolek, mis toimub mitte harvem, kui kord kuus. Erandkorras võib komisjoni läbi viia elektroonilises vormis. Komisjon otsuste õiguslike alustena on nimetatud SHS § 17, § 18 ja § 19, Haapsalu Linnavalitsuse 05.05.2021. a määruses nr 3 „Koduteenuse osutamise kord“, kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lg 1, § 30 lg 1 p 2, Haapsalu linna põhimääruse § 46 lg 1 p 2.

Sotsiaalkomisjoni otsus kinnitatakse linnavalitsuse korraldusega (§ 5 lõige 5). Teenuse sisu ja toimingud määratakse vastavalt iga teenuse taotleja vajadustele ning fikseeritakse hoolduskavas (§ 5 lõige 8).

Näide kuidas hindamise tulemus kajastub küll hoolduskavas, kuid korralduse nimetab „koduhooldusteenust“ (mitte koduteenust) ja hoolduskavast erinevat sagedust. Menetluse 25276325485 dokumentide põhjal toimus 27.01.2025 kõrvalabi vajaduse hindamine, hindajaks ei ole ametnik, vaid hoolekandekeskuse hooldusjuht. Tema hinnang/ kommentaar: „Minimaalne kõrvalabi vajadus olemas. Tagatakse teenusega supiköök“. Sotsiaalhoolekande komisjoni

protokolli ei ole lisatud, kuid linnavalitsuse 12.02.2025 korralduse nr 120 kohaselt suunatakse L.T hoolekandekeskuse eelarvelisele koduhooldusteenusele üks kord nädalas tagasiulatuvalt alates 27.01.2025. Korraldus volitab hoolekandekeskuse direktorit koduteenuse lepingut allkirjastama. Lepingu 2-2.1/ 25/12 nimetab lähtumise linnavalitsuse 12.02.2025 korraldusest nr 120 ja punkti 3.1. kohaselt jõustub allakirjutamise momendist (korralduse kohaselt tagasiulatuvalt 27.01.2025) ja kehtib tähtajatult. Lepingu lisa Hoolduskava on täidetud sooja toidu koju toomise kohta kolmel päeval nädalas.

Näide taotluse menetlemise tähtaja ja STARis kajastamise kohta projekti kaudu rahastatud teenusesaaja osas. Tulenevalt sotsiaalkomisjoni 10.05.2024 protokollist esitas hoolekandekeskus 08.05.2023 sotsiaalosakonnale taotluse paludes suunata projekti „Hoolduskoormusega inimese toetamine Haapsalu linnas“ Ü.K. Komisjon otsustas suunata koduteenusele tagasiulatuvalt alates 18.04.2024. Protokollis on lause „Sotsiaalkomisjoni otsusega mittenõustumisel on taotlejal õigus esitada vaie 30 päeva jooksul haldusmenetluse seaduses sätestatud korras Haapsalu Linnavalitsusele“. Saadud seletuse kohaselt saavad taotlejad linnavalitsuse korralduse (millel vaidlustamisviide puudub), komisjoni otsuseid (koos vaidlustamisviitega) ei saadeta. STARis avati 09.05.2024 menetlus 24270943040 nimetusega „Muu probleem“, dokumendid ja määratud abinõu kanded puuduvad.

### Koduteenuse osutamine

Koduteenuse osutajaks on hoolekandekeskus, mille koosseisu kuuluvad sotsiaalhooldajad lähtuvad teenuse osutamisel koduteenuse korrast, töölepingust ja tööjuhendist, sotsiaalala töötaja eetikakoodeksist, teenuse osutaja töökorralduse reeglitest, koduteenuste osutamise lepingust ja hoolduskavast ning otsese juhi seadusjärgsetest korraldustest. Viimati uuendati sotsiaalhooldaja tööjuhendit 01.11.2024.

SHS § 19 sätestab nõuded koduteenust vahetult osutavale isikule. Teenust ei tohi vahetult osutada isik, kelle karistus tahtlikult toimepandud kuriteo eest võib ohtu seada teenust saama õigustatud isiku elu, tervise ja vara.

Hoolekandekeskus direktor edastas 17.05.2025 Registrite ja Infosüsteemide Keskusele taotluse, millega soovis kontrollida 49 töötaja osas kas isikutele on mõistetud kriminaalkaristus. Töötajatel puudusid koduteenuse osutamist takistavad asjaolud.

### SKA seisukoht: Järgitud on SHS § 19 nõuet

Teised koduteenuse osutajate tööle võtmise nõuded võib kehtestada tööandja. SKA koostatud koduteenuse [juhendis](#) soovitatakse, et koduteenust osutav isik on hooldustöötajale vastava erialase ettevalmistusega. Linnavalitsuse kirjalikust vastusest nähtub, et viimase kuue aasta jooksul on töötajaid regulaarselt suunatud hooldustöötajate kutseõppesse. S-veebis 2024.aasta kohta koostatud aruandest nähtub, et 2024.aastal oli tööl 14 töötajat, kellest pooled olid läbinud erialase väljaõppe.

Hoolekandekeskuse direktori seletuse ja tema ajakirjas Sotsiaaltöö ilmunud artikli [Haapsalus on koduteenus palju arenenud ja vajab palju veel arendamist](#) põhjal saab kinnitada, et koduteenuse osutamine on ladusalt korraldatud. Tarkvaralahendus Fleet Complete on kasutusel juba alates 2019.aastast. Koduteenusega pakutakse ennetavat järelevalvet ja võimaldatakse teenus ka nädalalõppudel ja öhtutundidel.

[Koduteenuse kvaliteedijuhis](#) nimetab kvaliteedi tagamise näitajana ka teenuse osutamise tulemuste ja mõju regulaarse hindamise. Kirjalike ja suuliste kaebuste ja ettepanekutega saab pöörduda otse hooldusjuhi või direktori poole, samuti edastada kodulehe kaudu. Hoolekandekeskuses on töötajate iga-aastased arenguvestlused, teenuse osutamise probleemidest teavitatakse hooldusjuhti siis kui need on ilmnunud jms.

SKA seisukoht: Haapsalu Linnavalitsuse hallatava asutuse poolt on abivajajatele koduteenus korraldatud ja kättesaadav.

### **3.2.5. Üldhooldusteenuse korraldus**

[Kodulehel](#) on leitav teenuse kirjeldus, info taotlemise ja rahastamise kohta. Samuti on otseteed Haapsalule lähemate hooldekodude veebilehtedele. Korraldava ametniku kontakte pole lisatud. Haapsalu Linnavalitsus tasub teenuseosutajate hoolduspersonali kulud vastavalt hooldekodude poolt avaldatud hindadele linnavalitsuse poolt kehtestatud piirhinna (600 eurot) summas.

## Haldusotsus

Üldhoolduse määruse § 7 reguleerib teenuse taotlemist ja teenusele määramist. Lõike 4 kohaselt esitab sotsiaalvaldkonna ametnik sotsiaalkomisjonile teenuse taotluse koos hindamise tulemuste, täiendavate dokumentidega ja omapoolse ettepanekuga. Sotsiaalnõuniku ametijuhendis on nimetatud tööülesanne puudega isikutele ja eakatele sobiva hoolekandmise abi osutamine ja teenuste osutamise koordineerimine ning sotsiaaltöö spetsialisti tööülesannete seas on teenuste korraldamine ja osutamine. Hooldekodu koha otsib üldjuhul lähedane, lähedase puudumisel siis KOV

Sotsiaalkomisjoni otsus tuleb kinnitada linnavalitsuse korraldusega „Hoolduskulude hüvitamine“. Näiteks 26.03.2025 korraldusel nr 268 on järgmised õiguslikud alused: SHS § 22<sup>1</sup>, Haapsalu Linnavolikogu 28.03.2021. määruses nr 84 „Sotsiaalteenuste osutamise üldine kord“, Haapsalu Linnavalitsuse 04.03.2020. määrus nr 4 „Väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse kord“, Haapsalu Linnavolikogu 28.04.2023 otsus nr 98 (volitus, et hinna võib kehtestada linnavalitsus), kohaliku omavalitsuse korralduse seadus § 6 lg 1, § 30 lg 1 p 2 ning Haapsalu linna põhimäärus § 46 lg 1 p 2. Linnavalitsus võtab kohustuse tasuda alates arvete alusel hoolduskulu (a'le 600 ). Korralduses puuduvad viited sotsiaalkomisjoni otsustele, abivajaduse hindamisele.

Sotsiaalnõuniku seletuse kohaselt muutis 2023. aasta hooldereform SHS § 22<sup>1</sup> lõikes 2 nimetatud kulud universaaltoetuseks, millele on õigustatus kõigil, kelle üldhooldusteenuse vajadus on välja selgitatud. Sotsiaalkomisjonis ei ole vajalik hoolduskulu piiramäära üle arutleda. Korralduse üks õiguslik alus on SHS § 22<sup>1</sup> lõige 1 sõnastuses „Kui kohaliku omavalitsuse üksus on välja selgitanud isiku vajaduse...“. Seega on asjakohane korralduses nimetada üldhooldusteenuse vajaduse hindamise aeg.

Kui hoolduskulu ja teenusesaaja sissetuleku summa ei taga koha maksumust, siis hinnatakse sotsiaalkomisjonis teenusesaaja ja tema seadusejärgsete ülalpidamiskohuslaste majanduslikku võimekust (sh sissetulekuid, varalist seisu jm) ning võimalusel kaetakse puudujääv summa linna eelarvest. Näiteks menetluses 24271726283.

Linnavalitsus kirjaliku seletuse info põhjal tasuti seisuga 01.05.2025 keskmisest vanaduspensionist madalamat sissetulekut saavatele 55le teenusesaajatele osaliselt ka nende makstavad majutus ja toitlustuskulud. Näiteks menetluses 25276875527 võtab linnavalitsus kohustuse tasuda hooldustöötajate ja abihooldustöötajate kulu (600), väiksema sissetuleku hüvitis (417.60) ja lisaks ka omaosaluse summast puudujääv osa (432.40).

Haldusaktide vastuvõtmisel tuleb järgida SÜS § 25 lõikes 1 sätestatud tähtaega. Sotsiaalkomisjoni otsustes ei ole taotluse esitamise ja hindamise aja infot. Kontrollitud menetluste põhjal saab kinnitada, et hoolduskulu rahastus algab teenusele asumise päevast. Näiteks menetluses 25276875527 esitati avaldus 07.03.2025 ja linnavalitsuse 12.03.2025 alusel algas rahastus 07.07.2025. Samuti menetluses 24271726283 - korraldus võeti vastu 11.04.2025, rahastus algas tagasiulatuvalt 01.04.2025 teenusele asumise kuupäevast.

Määruse § 7 lõikes 5 nimetatud sotsiaalkomisjoni otsuse vastuvõtmise tähtaeg (30 tööpäeva) ei ole kooskõlas sotsiaalseadustiku üldosa seaduse (SÜS) § 25 lõike 1 nõudega, mille kohaselt on hüvitise andja kohustus otsus vastu võtta kümne tööpäeva jooksul.

Haapsalu Linnavalitsuse kirjalikust vastusest nähtub, et korraldus edastatakse teenuseosutajale ja/või kliendile ning seejärel sõlmitakse teenuseosutajaga leping. Hindamisdokumentide edastamist teenuseosutaja üldiselt ei vaja, sest koha leidmise käigus annab lähedane/ametnik võimalikult detailse info.

STARis avati esimene menetlus pealkirjaga „Hooldekodusse suunamine“ 2014.aastal. Kehtivaid menetlusi oli seisuga 14.07.25 kokku 163, neist enamuse on avanud sotsiaalnõunik kas taotluse saabumisega samal päeval (25276012240) või hindamisega samal päeval (25277512525). Teenuse saajate arv seisuga 01.05.2025 oli 123

#### KOVi kohustus rahastada hoolduskulu

SHS ei sätesta, kuidas täpselt pidi enne 01.07.2023 üldhooldusteenusele asunud isiku teenuse vajaduse hindamist läbi viima. Kuid sätestab, et teenusvajaduse hindaja peab olema ametnik. Aselinnapea seletuse kohaselt tehti 2023. aasta mais-juunis ära korraga suur töö. Kasutati hindamisinstrumenti lühivormi, hindamine algas hooldusvajaduse kirjeldusega (näiteks menetlused 23263654547 ja 23263654340)

Hooldekodudelt saabuvate koondarvetega tutvumisel tõusetunud küsimuste korral võetakse ühendus hooldekodu raamatupidajaga ja saadakse kohe vastus. Kohamaksu muudatustest teavitab hooldekodu üks kuu ette ja info hinnamuutuse kohta saavad kõik sotsiaalosakonna töötajad. Hoolekandeesutustega seotud töömured on üle riigi samad: kohtade puudus üleüldiselt ja keerulisematele klientide (sõltuvus+mäluhäired) ja teenuse hinna hüppeline tõus. Aselinnapea hinnangul võib tulevikus riigi poolt kehtestatud toetus algse mõtte kaotada - hinnatõus kajastub pigem kliendipoolses omaosaluses, mitte teenust osutavate hooldustöötajate ja abihooldustöötajate kulus.

#### KOVi võimalus määrata hoolduskulu piirmäär

SHS § 22<sup>1</sup> lõike 3 kohaselt võib kohaliku omavalitsuse üksus kehtestada hoolduskomponendi kulude tasumise piirmäära. Tulenevalt Haapsalu Linnavalikogu 28.04 2023 otsusest nr 98 volitati linnavalitsust kehtestama piirmäär. Kodulehel on avalikustatud piirmäära summa (600.- eurot).

SHS seletuskirja kohaselt saab KOV piirmäära kehtestamisel aluseks võtta koostööpartnerite või haldusterritooriumil või koostööpiirkondades tegutsevate ööpäevaringse üldhooldusteenuse pakkujate hinnataseme. Kehtestatud hoolduskulude tasumise piirmäär ei pea katma kvalifitseeritud hooldustöötajate kulusid iga teenuseosutaja juures, vaid see peab kindlustama inimesele teenuse tegeliku kättesaadavuse selliselt, et tal on võimalus valida vähemalt mõne teenuseosutaja vahel. KOVi poolt kehtestatud piirmäär ei ole takistuseks hooldekodukoha leidmisel, kuid võib olla ebapiisav kõigis hooldekodudes hoolduskulude katmiseks ja tuleb arvestada täiendava tasumisega.

Haapsalule lähemal asuvatest üldhooldusteenuse osutajatest on SA Läänemaa Haigla koosseisu kuuluvas hooldekodus alates 01.05.2025 hoolduskulu 790 eurot kuus ning Oru ja Risti hooldekodudes 575 eurot.

Aselinnapea seletuse kohaselt tuli linnavalitsusel 2023. aasta üldhooldusteenuse eelarvet täiendada summas ca 200 000 eurot, järgnevatel aastatel on suureneva kuluga varem arvestatud. 2025.aastal on olnud kuni 01.05.2025 ca 25 uut üldhooldusteenuse rahastamise korraldust. Lisaks on teenuseosutajatega kokkulepe, et linnavalitsus tasub eritransporditeenuse (raamitransport) osutamise eest.

SKA seisukoht: Järgitud on SHS § 21 lõike 1 nõuet.

#### **3.2.6. Tugiisikuteenuse ja isikliku abistaja teenuse korraldus**

SHS § 25 lõige 2 sätestab nõuded tugiisikuteenust vahetult osutavale isikule ja SHS § 29 lõige 2 sätestab nõuded isiklikule abistajale. Hoolekandekeskus direktori vastusest nähtub, et kõnealustel teenuseosutajatel karistatus puudub.

Kodulehel on avalikustatud [tugiisikuteenuse](#) eesmärk ja teenust korraldavate hoolekandekeskuse sotsiaaltöötajate kontaktid, lisatud on otsetee vastava linnavalitsuse määruse leidmiseks.

Taotluse saab esitada vabas vormis (näiteks menetluses 25278249000). Teenuse vajaduse hindamisel kasutatakse hindamisinstrumenti. Näiteks 25278606746 koostati dokument

sotsiaalmaja sotsiaaltöötaja poolt 21.03.2018 ja samale vormile on 2024.aasta detsembris kantud teise sotsiaaltöötaja täiendus „Tugiisikuteenus seoses maksehäiretega“.

Näide taotluse menetlemise tähtaja, linnavalitsuse korralduse õiguslike aluste ja STARis kajastamise kohta. Menetluses 25278249000 oli sotsiaalkomisjonis (09.05.2025) arutelu all taotlus (esitatud 30.04.2025) ning sotsiaalnõuniku ja sotsiaaltöö spetsialisti allkirjastatud hindamisinstrument (02.05.2025). Sotsiaalkomisjon otsustas, et tugiisikuteenuse määramine on põhjendatud. Linnavalitsus võttis 15.05.2025 vastu korralduse nr 434 „Tugiisikuteenusele suunamine ja lepingu sõlmimine“, mille õiguslikud alused on kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lg 1, § 30 lg 1 p 2, SHS § 23, § 24, § 25, Haapsalu Linnavalitsuse 16.08.2017. a määruses nr 7 „Tugiisikuteenuse osutamise kord“ ja Haapsalu Linnavolikogu 28.03.2021. a määrusest nr 84 "Sotsiaalteenuste osutamise üldine kord". Nimetatud on lähtumine sotsiaalkomisjoni 09.05.2025. protokollist nr 9. Korraldusega kinnitatakse kõnealune protokoll, määratakse teenuse maht, osutamise ajavahemik, tugiisiku ülesanded ja volitatakse Haapsalu Hoolekandekeskuse direktorit sõlmima tugiisikuteenuse osutamise lepingut.

STARi menetlusi nimetusega „Tugiisikuteenus“ avab ja korraldab enamus juhtudel Triinu-Liis Reinesberg.

Kodulehel on avalikustatud isikliku abistaja [teenuse](#) eesmärk, lisatud on otseteed vastava linnavalitsuse määruse leidmiseks ja teenust korraldavate hoolekandekeskuse kodulehele.

Näide taotluse menetlemise tähtaja ja STARis kajastamise kohta. Isikliku abistaja teenuse menetluses 25278557505 on avaldus (täidetud 01.01.2025) ja esmalt 01.02.2019 toimunud abivajaduse hindamine (sotsiaalmaja sotsiaaltöötaja) dokument, mille lõpus on sama töötaja täiendus - viimati oli ümberhindamine 2024.aasta detsembris. Soovitus on sõnastatud: „ Seoses tervisliku seisundi halvenemisega vajab suuremat abi. Isikliku abistaja teenus kuni 168 tundi kuus“. Nimetatud dokumendid jõudsid sotsiaalkomisjoni arutelule alles 24.01.2025, otsuse osutada teenus mahus 168 tundi ajavahemikul 01.01.2025-31.12.2025 kinnitas linnavalitsus 29.01.2025 korraldusega nr 74.

STARi menetlusi nimetusega „Isikliku abistaja teenus“ on avanud Triinu-Liis Reinesberg ja Krista Levina.

SKA seisukoht: Tugiisikuteenuse ja isikliku abistaja teenuse on soovijatele kättesaadav.

### **3.2.7. Sotsiaaltransporditeenuse ja eluruumi tagamise teenuse korraldus**

Kodulehel on avalikustatud [sotsiaaltransporditeenuse](#) eesmärk, lisatud on otseteed vastava linnavalitsuse määruse leidmiseks ja teenust korraldavate Haapsalu Hoolekandekeskuse ja Sotsiaalhoole Ühingu kodulehtedele. Sotsiaaltransporditeenust osutatakse Haapsalu Linnavalitsuse 13.02.2019 määruse nr 6 „Sotsiaaltransporditeenuse osutamise kord“ alusel.

Täpsem info sotsiaaltransporditeenuse kasutamise kohta on leitav hoolekandekeskuse [kodulehel](#). Teenust osutatakse vastavalt isiku abivajadusele. Kohalikud sõidud palutakse ette tellida kolm tööpäeva ning sõidud Tallinna viis tööpäeva. Teenust osutatakse üldjuhul tööpäevadel, ajavahemikus 7.30 – 17.00 sotsiaaltranspordi tellimise registri ja hinnakirja alusel.

S-veebi aruannete keskkonnas ei olnud Haapsalu Linnavalitsuse 2023 ja 2024. aasta sotsiaaltransporditeenuse aruanded leitavad. STARis ei olnud leitavad menetlused nimetusega „sotsiaaltransporditeenus“.

Kodulehel on avalikustatud [eluruumi tagamise teenuse](#) eesmärk. Eluruumi taotlemise avaldus tuleb esitada linnavalitsuse eluasemekomisjonile (lisatud kontaktid) ja eluaseme kohandamiseks avalduse saab esitada linnavalitsuse sotsiaalkomisjonile. Lisatud on otsetee „Munitsipaalaluruumide valdamise, kasutamise ja käsutamise korra“ tekstini.



2024.aasta kohta S-veebis koostatud eluruumi tagamise teenuse aruandest nähtub, et aasta jooksul sai teenust 48 peret, kelle koosseisus oli 13 pensioniealist ja 15 puudest või east tingitud erivajadusega isikut.

Sotsiaalkomisjoni protokollilistes otsustes on alajaotus „Ettepaneku tegemine eluasemekomisjonile“. Linnavalitsusele esitatud avaldustes on esitatud põhjendus ja soov uue eluruumi suuruse kohta. Sotsiaalkomisjoni otsuse kohaselt lisatakse taotleja munitsipaalaluruumi taotlevate isikute nimekirja. Protokollilise otsuse juurde on lisatud vaidlustamiseviide: „Sotsiaalkomisjoni otsusega mittenõustumisel on taotlejal õigus esitada vaie 30 päeva jooksul haldusmenetluse seaduses sätestatud korras Haapsalu Linnavalitsusele“.

Näiteks menetlus 25278977788, avaldus sotsiaaleluruumi üürimist taotleva isikuna arvele võtmiseks esitati 30.10.2024 ja komisjon arutas avaldus 08.11.2024, mil otsustati teha ettepanek eluasemekomisjonile võtta taotleja sotsiaaleluruumi järjekorda.

STARis on esimesed menetlused nimetusega „Elukoha, eluruumi puudumine, sobimatu eluruum“ avatud alates 14.08.2017. Seisuga 14.07.2025 oli kokku 21 kehtivat menetlust, neist 2025. aastal avati kaheksa. Vastutavad ametnikud Triinu-Liis Reinesberg ja Krista Levina.

SKA seisukoht: Eluruumi tagamise teenus ja sotsiaaltransporditeenus soovijatele kättesaadav.

#### **IV. TÄHELEPANEKUD/ETTEPANEKUD/SOOVITUSED**

4.1. Haapsalu Linnavalitsusel tuleb tagada, et alates 01.07.2026 on ametnikel kas kutseseaduse alusel välja antud sotsiaaltöötaja kutse või riiklikult tunnustatud kõrgharidus sotsiaaltöös või sellele vastav kvalifikatsioon.

4.2. Kodulehel avalikustatud sotsiaaltöötajate ametijuhendid vajavad kaasajastamist ja kooskõlla viimist SHSi § 16<sup>1</sup> nimetatud haridusnõudega.

4.3. Vaatamata asjaolule, et osade andmete STARi kandmise tähtaega on pikendatud, kannavad Haapsalu Linnavalitsuse sotsiaaltöötajad igapäevatöös STARi [Sotsiaalteenuste ja -toetuste põhimääruse](#) § 8 lõige 1 punktides 8, 11 ja 12 sätestatud andmed. Soovitame varem sisestatud menetluste korrastamist.

4.4. Tulenevalt SHS § 15 lõikest 1 on KOVil abivajaduse hindamise kohustus, mida ei saa delegeerida hallatavale asutusele. Soovitame analüüsida abivajaduse hindamise senist töökorraldust ning kaaluda abivajaduse hindamiseks elektroonilise hindamisvahendi kasutusele võtmist.

4.5. Tagada, et koduteenuse osutamise perioodil kõrvalabi vajaduse määra muutumisel inimese tegevusvõime või elukeskkonna tõttu viiakse läbi abivajaduse sisuline (millistes toimingutes on abivajadus suurenenud, millisel määral vajab lisateenuseid jms) korduv hindamine (SHS § 18 lõige 1).

4.6. Sotsiaalteenuste osutamise üldise korra [määruse](#) § 6 lõike 3 kohaselt sätestatakse haldusaktis (linnavalitsuse korralduses) isikule osutatava teenuse sisu, teenuse toimingute ulatus ja osutamise sagedus.

Tulenevalt linnavalitsuse erinevate teenuste osutamise kordadest kinnitab linnavalitsus sotsiaalkomisjoni protokollilise otsuse. Kontrollitud menetluses põhjal saab teha järelduse, et tugiisikuteenuse ja isikliku abistaja teenuse määramise linnavalitsuse korraldustes on sõnaselgelt nimetatud kinnitada sotsiaalkomisjoni konkreetse kuupäevaga otsus ning teenuse ulatus ja sagedus. Linnavalitsuse korralduses (haldusaktis) puudub vaidlustamisviide (HMS § 57). Palume analüüsida ametnike erinevat tööpraktikat tagamaks kõnealuste Haapsalu Linnavolikogu ja linnavalitsuse määruste järgimine.



(allkirjastatud digitaalselt)  
Aime Koger  
peaspetsialist (järelevalve)